

Upravišтво: Ljubljana, Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucnijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Corr. Post. No. 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izkušnja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: ena mesečno Lr. 18,-
in inozemstvo vključno s ponedeljskim je-
trom Lr. 36,50.
Uredništvo:
Ljubljana, Pucnijska ulica št. 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad ester:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Nuove posizioni occupate in Tunisia

10 velivoli nemici abbattuti — Nella Sirtica attività operativa limitata

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 4 gennaio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 954:
Nella Sirtica l'attività operativa è stata ostacolata dalle avverse condizioni atmosferiche.
Un aeroporto avanzato veniva bombardato da una nostra formazione con riuscito attacco notturno.

In Tunisia reparti di italiani e germanici hanno consolidato i successi dei giorni scorsi ed occupato nuove posizioni.

In nemico perdeva cinque velivoli in combattimento, altrettanti erano abbattuti dal tiro contraereo di unità terrestri.

Non è ritornato alla base, dalla sua missione di guerra, un nostro cacciatore.

Nove postojanke zavzete v Tunisu

10 sovražnih letal uničenih — V Sirtiki omejeno operacijsko delovanje

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 4. januarja naslednje 954. vojno poročilo:

V Sirtiki je bilo operacijsko delovanje ovrnato zaradi neugodnih vremenskih razmer.

Neka naša letalska skupina je izvršila uspeh ponočni napad na neko prednje so-
vražno letališče.

V Tunisu so italijanski in nemški oddelki utrđili svoje uspehe iz prejšnjih dni in zasedli nove postojanke.

Sovražnik je izgubil v borbah pet letal, prav toliko pa jih je sestrelila protiletalska obramba kopnih enot.

S svojega vojnega poleta se eno naše letalo ni vrnilo na oporišče.

NACIONALNI DIREKTORIJ STRANKE DUCEJU

Slovesno ustoličenje novega Nacionalnega direktorija Stranke v Beneški palači

Rim, 3. jan. s. V Beneški palači je bilo pod predsedstvom Duceja od 17. do 18.15 umestitveno zborovanje novega Nacionalnega direktorija Stranke.

Navzoči so bili Tajnik stranke, ministri Bottai, Pavolini in Ricci, podtajnik Buffarini-Guidi, general Galbati, podtajnik Farnesi, Ravasio, Scorza in Tarabini, člani direktorija Bonamic, Deste, Giuliani, Ajello, Bogazzi, Bonino, Delgrosso, Gaggioli, Pellegri, Giampietro, Tosi, inspektorji Balzari, Barberini, Biggini, Bottai, Fabrizio, Frontoni, Gatto, Gazzotti, Gianturco, Busatti, Bonsemlante, Manaresi, Mancini, Morini, Nucci, Pagliani, Pellizzi in Tarchi. Opravičili so se člani nacionalnega direktorija Ferretti di Castelferretto in inspektorji Bolletti, Mittica in Offeddu.

Tajnik stranke Eksk. Vidussoni je naslovil na Duceja naslednjo resolucijo:

Duce! Pred vami je zbran novi Nacionalni direktorij Stranke in njegovi inspektorji.

Sledeč Vašim natančnim in nepreklicnim ukazom so bile vrhovnemu vodilnemu organu Stranke vrnjene one izrazito politične značilnosti, ki zagotavljajo s tem, da ga ojačujejo, opravljanje njegovih naravnih nalog. V tem letu dela ste videli, da je Stranka, ki jo Vi vodite naravnost, bila na pohodu in vredna Vašega zaupanja in zgodovinske dobe, ki jo domovina preživlja. Brez posebnih opazk, brez doktrinskih ovinkov, ki so često prej napravljali brezplodno izvrševalno akcijo in zaustavljali kretanje, so hijerarhom Stranke prišli od najvišjih, ko izvesti vsa navodila, ki prihajajo od Vas. Mislimo na Stranko, na Vašo revolucionarno Stranko, odlično, močno, človeško in realistično, ki deluje pod kategoričnim imperativom, ki ne pozna posamičnih tolmačenj in ne softizmov. Pred vsem drugim sta vojna in zmaga! Vse za vojno in predvsem za zmago! Pri tem hodimo naravnost po poti, kakršna je vedno bila Vaša, pravična in svetla, v veri, stvarnosti, predanosti in žrtvovanju.

Duce! Dovolite mi, da tega 3. januarja, ki nas spominja na odlični dan pohoda in razvoja Vaše revolucije, ki ste jo usmerili proti bodočnosti, potrdim in svetli polnosti čustva popolne predanosti, da samo v Vas in za Vas črpata sile naša čast in odgovornost našega vsakdanjega dela. Stranka je Vaša, Vaši so možje, ki verujejo strastno in fanatično v Vas. Za njimi so množice, goreče, zdrave in delavne Vaših fašistov in ves narod Italije, ki veruje v Vas.

Duce, v moji poslušnosti je samo beseda Vašega vojaka, ki se izraza v imenu Vaših voljakov: Poveljajte nam, kakršnakoli bo preizkušnja, Vaši možje Stranke so nespremenljivo zvesti povelju. Spuščujoč ga z neizčrpno gorečnostjo vam bodo rekli, da živijo za Vas in za Vaše zgodovinske prizadevanje!

Duce je nato določil smernice, ki naj jih organi stranke izvajajo na vseh področjih narodnega življenja.

Proslava zgodovinskega Ducejevega govora

Rim, 3. jan. s. Po nalogu direktorija PNF je nacionalni svetnik Ezio Maria Gray v gledališču Adriano proslavil zgodovinski govor, ki ga je Duce imel 3. januarja 1925-III. Gledališče so napolnile rimske Crne straje in vsi prvaki rimske zveze. Rimske fašije in krajevni skupni Navzoči so bili številni člani vlade, šef glavnega stana Milice, najvišji vojaški predstavniki rimske posadke, kakor tudi prefekt in guverner Rima. Navzoči so bili tudi zastopniki narodno-socialističnih organizacij v Italiji in v Rmu ter množica "invadov iz sedanje vojne. Na odru so bili razpostavljeni okrog prapora rimske federacije prapori krajevnih skupin.

S toplimi odobravanji je bil ob vstopu v dvorano pozdravljen minister Tajnik stranke Eksk. Vidussoni, ki ga je sprejel Zvezni tajnik Rima.

Eksk. Vidussoni je otvoril manifestacijo s pozdravom Duceju, Nacionalni svetnik Ezio Maria Gray je v svem spominskem govoru omenil najprej položaj, v katerem je bila Italija ob pričetku 1925., ko so jo od vseh strani napadale razkrojevne sile, ki so htele triumfirati med Revolucijo in nad Stranko. Poudarjajoč, da je Duce, ki mu je stalno in zvesto sledil narod, odnesel najlepšo zmago nad njimi z govorom, ki znači konec b'tke Aventina je govornik učenkovito podal primerjavo med tedanjim italijanskim notranjim položajem, ki se je zaključil z zmago najboljših sil naroda, in med položajem, ki se je v mednarodnem pogledu razvil po nastopu fašizma, ki je zaradi vedno večjega sovraštva naših nasprotnikov nujno prešel v vojno, v kateri

se danes borimo. Enako kakor se sile na mednarodnem področju upirajo pohodu Italije, tako se danes naši večni sovražnik kakor tedaj zatekajo k zadnjemu sredstvu, da bi odrgali narod od Duceja. Kakor pa je bil Duce s svojim narodom tedaj glavni borec in zmagovalac nad razkrojevničnimi silami, tako se bosta Duce in narod v neolčljivi povezanosti borila do zmage, ki bo značila totalno uničenje sovražnika.

Govor je bil sprejet z dolgim odobravanjem in s toplimi pozdravi Crnih straj, veliki narodno-socialistični Nemčiji in njenemu voditelju, ko je govornik omenil usodno povezanost Italije in Nemčije in podpis jeklenega pakta.

Ob zaključku manifestacije, ki se je končala s pozdravom Duceja na ukaz Tajnika stranke, so se rimske Crne straje strnile okrog Eksk. Vidussonija in navdušeno manifestirale za Duceja.

Strnjenost italijanskega naroda okrog Duceja

Madrid, 3. jan. s. Ob obletnici zgodovinskega Ducejevega govora, dne 3. januarja 1925, poudarja tukajšnji tisk sličenost med zadnjim Mussolinijevim govorom in zbornici korporacij in govorom 3. januarja 1925. V obeh govorih je Mussolini zavel stališče proti intrigam in zasedam, s katerimi skušajo sovražniki preprečiti zgodovinski pohod fašizma. Kakor je tedaj fašizem reagiral na notranjo opozicijo, tako se danes ves narod z Ducejem dviga strnjen proti sovražnikom v odlični volji, da nadaljuje vojno do odlične zmage.

Inozemske sodbje o Italiji v vojni

Praga, 3. jan. s. Pod naslovom »Kako živi Italija v vojni« objavlja »Česke Slovo« dopis iz Rima, v katerem opisuje v zadnjih dveh letih vojne nastale spremembe v življenju naroda ter poudarja, da Italijani, ki v svojem družinskem življenju in pri delu premagujejo težkote ter se žrtvujejo, ne kažejo javno svojih skrbi. Najbolj vidna sprememba se opazi na cestah. Dopisnik opisuje razna transportna sredstva, zgrajena v Italiji iz lahkih kovin, s čimer je bilo prihranjenega mnogo železa, jekla, bakra in med. Dopisnik piše o savtarkij cestec. Nato ugotavlja, da v Italiji ne gradijo več železnih drogov za električne napeljevalne in svetilniške, katere so nadomestili drogi iz železobetona in umetnega kamna. V nadaljnjem podčrtava dopisnik, da je s toliko zlorabljenostjo lahkotnosti Italijanom pripisani »dolce far niente« samo še fraza, kajti v Italiji sedaj vsi vneta delajo. Tako znano družabno življenje skoraj ne obstoja več in družina obvladuje življenje Italijanov. Dopisnik opisuje življenje na kolodvorih, ki so vedno natrpani s potniki in vojaki, ter govori o povečani nakladi listov, ker so se povečale želje javnosti po vesteh z bojišč. Te želje dokazujejo globoko sodelovanje naroda v vojni. Narod se zaveda, da je ta vojna ugoden dogodek in ne politična epizoda. V zaključku pravi dopisnik, da značaj Italijanov vedno razočara sovražnikovo pričakovanje, kajti kljub zunanji ranljivosti nad vse občutnega temperamenta sta v italijanskem značaju močno razvita energija za odpor in duh požrtvovalnosti tako, da imajo italijanski ljudje med vsemi narodi južne Evrone največje duhovno silo.

Madrid, 2. jan. s. Dolg izveček o delovanju Italije v l. 1942 objavlja list »Arriba«. Italijansko vojno udejstvovanje se ne more izločiti iz splošnega okvira udejstvovanja trojnega pakta. Z vojaškega stališča je bil v l. 1942 značilen izredno velik povisek donosa Italije k skupni stvari na vseh frontah in na vseh morjih. Poudarjajoč gigantski napor Italije v Afriki, junaška dejanja Armira v Rusiji, krasno pomorsko udejstvovanje z mnogimi epizodami, junaštva posameznikov, kakor akcije proti Gibraltarju in v atlantski bitki, ogromno delo letalstva, zlasti torpednih letal v borbi proti sovražnim ladjam in spremembo položaja v Afriki, ki sta ga Italija in Nemčija bliskovito obvladali zasedbo Francije, Korzike, Tunisa in Bizerte, opisuje pisec nadalje narodno življenje, ki označuje za hudo etapo žrtve v tihini, ki jih narod, strnjen okrog Duceja, junaško prenaša. List podčrtava smotno gospodarsko politiko režima za obrambo lire in vlog, da se prepreči inflacija, ter

Živahno udejstvovanje japonskega letalstva

Tokio, 4. dec. s. Japonski glavni stan objavlja, da so letalske skupine japonske mornarice napadle in uničile letalsko oporišče sovražnika, ki so ga gradili v Merauke (Nova Gvineja), in odbile sovražne napade na Rabaul ter Sulumi. V Mundi in na otoku Narukumi je bilo v letalskih borbah in po japonskem protiletalskem topništvu sestreljenih 12 sovražnih letal. Poročilo ugotavlja, da so Japonci napadli Merauke 30. in 31. decembra. Glede operacij poudarja, da so letalske enote japonske mornarice, ki se nahajajo na Novi Britaniji in Salomonskih otokih, odbile nad 50 sovražnih letal, ki so napadla Rabaul in Sulumi med 31. decembrom in 2. januarjem. V teh dneh je japonsko protiletalsko topništvo sestrelilo 6 izmed napadajočih sovražnih letal. Pred otokom Narukumi je bilo v letalskih borbah sestreljenih od 30. decembra do 1. januarja 5 sovražnih letal. V teh dneh je japonsko protiletalsko topništvo sestrelilo nadaljnje sovražno letalo.

Zvišanje davkov v Španiji

Madrid, 2. jan. Danes je stopil v veljavo zakon glede davčnih obremenitev za potrošnje, po katerem so bili zvišani davki na živilske konzerve, na vino, alkoholne pijače, pivo, tobak, tkanine, lan, jutlo in še nekatere najbolj potrebne življenjske predmete. Luksuzni davek, ki so ga morali že sedaj plačevati na tobak in premičnine, je bil zvišan za okrog 30% (Piccolo.)

Naročite se na »Dobro knjigov«

Velike sovjetske izgube ob Donu

Uspešni nemški napadi v srednjem odseku vzhodne fronte

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 4. jan. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V raznih odsekih fronte na ozemlju Don in na področju pri Stalingradu so utrpele sovjetske čete v nadaljnjih svojih napadih velike izgube.

V nekem pristanišču ob Črnem morju na obali Kavkaza je bila poškodovana s bombnim zadetkom trgovska ladja srednje velikosti.

Naši napadalni oddelki so v srednjem odseku fronte izvedli uspešna podjetja. Sovražni sunki so bili odbiti.

V zaledju neke armije so bile sovjetske tolpe obkoljene in je bilo uničenih 1400 banditov, razdejanih 65 taborišč in veliko število zaklonišč, zaplenjenega pa mnogo orožja in obsežne zaloge municije in drugega oskrbovalnega materiala.

Trdovratni krajevni boji južnovzhodno od Ilimenskega jezera se nadaljujejo. Pred Ribiškim polotokom so nemška brza bojna letala potopila trgovsko ladjo s 5000 br. reg. tonami, nadaljnja ladja pa je bila težko poškodovana.

V južnem Tunisu so nemško-italijanske čete potisnile francoske sile proti zapadu. Letalstvo je napadalo s velikim uspehom transportni promet sovražnika na železnicah in cestah. Na sovražnikovem letalskem oporišču so bili s bombnimi zadetki v polno povzročeni požari. Spremlujoči lovci so sestrelili pet sovražnikovih letal.

Nemška podmornica je potopila severovzhodno od Orana v močno zavarovanem konvoju parnik s 5000 br. reg. tonami.

Med prodorom oddelka britanskih letal podnevi proti zapadnemu francoskemu obalnemu ozemlju je bilo brez lastne izgube sestreljenih 16 večmotornih letal.

V poznih večernih urah so britanska letala podvela vznemirjevalen napad na zapadno nemško ozemlje. Prebivalstvo je imelo izgube. Dve angleški letali sta bili sestreljeni.

Po uspešnih dnevnih napadih nemških brzih bojnih letal proti južni angleški obali so nemška bojna letala ponoči v več valovih izvedla močan napad na pristaniško mesto Hull, kjer so bili opaženi obsežni požari.

Izčrpavanje sovjetskega vojnega stroja

Noben napor ne bodo mogli ustaviti procesa postopnega razpadanja sovjetskih sil, ki ga določa zmagovito vrožje Osi

Berlin, 4. jan. Tukajšnji pristojni opazovalci trdijo v svojih pregledih položaja na vzhodnem bojišču, da velikih sovjetskih ofenziv — v nasprotju s tem, kar trdi anglosaška propaganda — ne smemo smatrati za znamenje obnove vojnega stroja, temveč so nasprotno le naravna posledica procesa postopnega razpadanja, ki bi se zaustavil le tedaj, ako bi te ofenzive dovedle do kakih taktičnih ali strateških uspehov.

Z drugimi besedami bi lahko rekli, da je bil Stalin prisiljen izvršiti ta novi strašni napor, čeprav je vedel, da bi bil samo z zopetno osvojitvijo Ukrajine, Doneske kotline in Kubanskega ozemlja kos novi potletni ofenzivi in sicer z izgledi, ki bi ne bili povsem negativni. To nam pojasnjuje tudi obseg njegovih sedanjih naporov in nam odgovarja na vprašanje, zakaj more in mora Timošenko metati v borbo vse svoje razpoložljive rezerve, na desetine in desetine divizij, na tisoče tankov, neštete eskadre lovcev in bombnikov.

Borba se bo nedvomno nadaljevala vse do pomladi in v bližnjih dveh mesecih bo sovjetska napadalnost verjetno dosegla obseg, kakršnega še ni doslej nikjer. Nekaj pa lahko že sedaj približno v zvezi s tem, da namreč vzlic vsem tem velikim naporom Rusi ne bodo dosegli svojih ciljev, kar bo imelo za posledico, da ne bodo mogli zaustaviti procesa postopnega razpadanja, ki ga nelzebežno določa zmagovito nemško in zavezniško orožje.

Ni celo izključeno, kakor pripominjajo v Berlinu, da bo velika obraba sovjetskega vojnega stroja le še pomejšala ta razkroj, ki utegne nastopiti še prej kakor, si je mogoče predstavljati po samih dejstvih. Sicer

Letalski boji na zapadu

Berlin, 4. jan. s. Ponoči se je doznalo iz pooblaščenega vira, da je nekaj angleških bombnikov preletelo zapadno Nemčijo in odrglo na neko mesto v Porurju svoj tovor zažigalnih in rušilnih bomb. Nastala je škoda v stanovanjskih okrajih. Civilno prebivalstvo je imelo izgube. Protiletalsko topništvo in nemški nočni lovci so sestrelili nekaj sovražnih bombnikov. Dognava se nadalje, da so nemški lovci med napadom angleškega letalstva na obalno ozemlje zapadne Francije sestrelili v letalskih dvobojih 15 štirimotornih letal.

ve obrabile nemški vojni stroj tako močno, da bi prihodnje pomlad ne bil več sposoben nadaljevati svojega zmagovitega pohoda.

Glede tako zvane obrabe je zanimivo in celo značilno, da skuša moskovska propaganda prehiteti, da tako rečemo, samo sebe, ko trdi, da bo sovjetska vojna proizvodnja dosegla svoj višek prav ob koncu te zime. Od te dobe naprej, trdi ta propaganda, bodo baje sovjetske tvornice na Uralu in v Sibiriji izdelale na mesec po 6000 tankov in 5000 letal. Te številke so precej podobne onim, ki jih je pred dnevi objavil pristojni urad v Washingtonu, ko je v tolažbo k Novemu letu dejal, da bo ameriška letalska proizvodnja dosegla v tem letu 10.000 letal na mesec.

Ako bi številke mogle eksplodirati kakor strelivo, potem bi sovjetska koalicija že davno zmagala. Vsekakor pa bi se jih lahko posluževali za izpolnjevanje vrzeli, na primer vrzeli v vojni in trgovski morarici, ki so jih anglosaške velesile zabeležile v l. 1942 in o katerih je z avtentičnimi podatki poročalo nemško vrhovno poveljništvo 1. januarja t. l. Na dlanj je, da je ta bilanca potopitev razkačila propagandiste okrog Rokavskega preliva in Atlantika in da je njih reakcija vedno bolj smešna. (Il Piccolo.)

Štirinrna železnica v Ukrajini

Hamburg, 2. jan. s. V tukajšnjih gospodarskih krogih potrjujejo, da se bo zgradila v Ukrajini štirinrna železnica, za katero je bil načrt že odobren. S tem bo ojačeno in zboljšano celotno evropsko omrežje za železniške prevoze. Nova proga bo šla skozi Berlin ter bo zvezana z industrijskim ozemljem Porurja. Po njej se bo po najkrajši poti prevažal pridlek Ukrajine v nemške industrijske predele. Odcep proge bo tekel v Francijo, drugi pa bo zvezan s prometno mrežo med severom in jugom in sicer na progi Hamburg—Rim.

Italijansko-bolgarski trgovinski sporazum

Sofija, 2. jan. s. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Filov ter italijanski minister grof Magstrati sta podpisala v zunanjem ministrstvu dodatni protokol za leto 1943 k italijansko-bolgarski trgovinski pogodbi. Bolgarska vlada je pristala na značne carsinske olajšave za uvoz italijanskih izdelkov tekstilne industrije. Protokol je stopil takoj v veljavo.

General Tojo

Ko je general Tojo v oktobru 1941, stopil na čelo japonskega ministrskega sveta, so prevzele vodstvo japonske države tiste sile, ki so l. 1931 na lastno pest in odgo-

na Japonskem živi na stotine Tojev. Če pade eden, stoji že pripravljen njegov naslednik, da sprejme iz cesarjevih rok državno krmilo. V tem tihi neznanj činitelj sile za Japonsko.

Japonski narod koraka kot brezhibno pripravljena četa proti svojemu cilju, ki je vsakomur znan in ki ga je zaradi tega vsak pripravljen doseči. Tip, ki ga predstavlja general Tojo, je tip iz ljudstva. S tem tipom je prodrli na Japonskem v prvo vrsto četa bojnikov, ki so izšli iz kmetijskega stanu ter imajo za seboj leta in leta trajajoče krvave bitke na mandžurskem ozemlju in v neskončnih kitajskih starih. Uspehi teh bojev so bili tisti, ki so prinesli Japoncem nadvlado nad drugimi narodi vzhodne Azije.

Kdor pozna oficirski tip, katerega predstavlja general Tojo, temu je tudi znano, da se ta tip ne klanja materialističnemu svetovnemu nazoru. Ljudje Tojove vrste žive v najskromnejših razmerah. Zrasli so takorekoč v siromaštvu in morajo računati z vsako stotinko ter se zadovoljiti z najskromnejšimi eksistenčnim minimumom. Ta minimum je za življenje nujno potreben in do tega minuma so Anglosasi zapirali pot japonskemu človeku. Če bi bili hoteli japonski finančni rešiti ta problem, bi bili morali udariti na plutokratsko struno. Prišlo pa je tako, da so vzeli reševanje vzhodnoazijskega problema v roke bojnikov in v zvezi s tem je general Tojo nedavno izjavil, da vzhodnoazijska vojna ne pomeni vojne za sirovine, marveč vojno za nov red etike in morale, ki združuje nacionalne in socialne činitelje. Vse tri velesile Osi v tem pogledu popolnoma soglašajo, zato lahko postavijo strnjeno fronto v nasprotju s sovražniki Osi, ki je živita angloameriški kapitalizem in marksistični komunizem v protinarnem konfliktu.

Kakor Duce in Hitler, tako ima tudi Tojo svoje načrte, proučene in pripravljene do najmanjše podrobnosti. V generalu Toju ima Japonska prav tako idealnega državnika, kakor Italija v svojem Duceju in Nemčija v Hitlerju.

SPORT

Vse gre po starem

Livorno in obe torinski moštvi korakajo dalje na čelu najboljših nogometnih klubov

Nadaljnji 16 točk je bilo oddanih zadnji nedeljo za prvenstvo tabelo iz divizije A in čeprav niti ta termin ni bil brez nepričakovanih izidov, je vendarle v glavnem — to se pravi vsaj na prvih mestih, s katerih bomo dobili novega državnega prvaka — vse ostalo pri starem. Vodil Livorno je knjižil svoji dve točki, prav tako pa je uspelo tudi obema torinskima enajstoricama, da sta pobrali — vsekakor proti nasprotnikom drugega kova kakor ga je imel Livorno — ves izkupicek in ostali slej ko prej najtesneje na sledi za čudežnim moštvom z obale Trenskega morja. Tako se od nedelje do nedelje bolj utrjuje, da je treba bodočega državnega prvaka in naslednika sedanjega Rome iskati med to vodilno trojico, v kateri pa vlivu Torino še povrh največ zaupanja, da bo res vztrajal prav do zadnjega konca.

Med nedeljskimi izidi

je brez razprave najbolj prekršal račune napovedovalcev, še bolj pa gledalcev na igrišču Genove, uspeh, ki ga je na tem nevtrnem terenu dosegl letos komaj povprečna Roma. Uspeh zanjo ne pomeni mnogo, zato pa bo tem bolj škodoval premagan Livorno, ki zdaj prav za prav ne spada več med one, ki bodo dobili najlepše nagrade. Polčasj zanjo se je brez dvoma poslal tudi tisti, ker sta obe torinski moštvi spet spravili vse štiri pike — posebno Juventus si potemtakem že osemkrat zaporedoma ni dal odščitni več kakor eno samo točko — in si tako zagotoviti neposredno odločitev pri oddaji najvišjih prostorov. V ostalem pa sta se do tod izluščili še dve enajstori, o katerih še ni bila izrečena zadnja beseda; milanska Ambrosiana in rimski Lazio sta tudi več ko uspešno prestala zadnje preskušnje in spadata še zmerom med resne kandidate za lepše mesto kakor jih zavzemata sedaj. Prizadevane v Bariju ni presenetil niti gar in je v razmerju 1 : 2 samo čustven za goste. Livorno je odigral svojo tekmo z Vicenzo po napovedih, toda zmagal je le premalo prepričljivo. Triestinci tudi ta dan niso imeli sreče; kljub domačemu igrišču in komaj ustaljenemu nasprotniku so se morali za en sam gol spet odreči obema točkama ter se tako zmerom bolj bližajo obema sedežema na koncu tabele, od česar vodi še edina pot — v divizijo B. Razen rekorda v remisu so si zdaj prilagili še drugo posebnost, in sicer to, da v 14 tekmah še niso zmagali nikoli.

Nova mladinska knjiga Svatba MIŠKE MIKI

Pravkar je izšla v založbi Narodne tiskarne ljubka otroška povest znanega bolgarskega pisatelja Nikolaja Fola »Svatba miške Mike« s slikovnimi ilustracijami. Zgodba o prelepi

kitajski kraljici in o pogumnem kraljeviču Omarju, ki je bil ubil srno gozdnega vilen in se je zato moral kruto pokoriti, je tako zanimivo in pristrano napisana, da jo bodo naši otroci brali z največjim užitkom. Kraljevič Omar mora ubiti strašnega zmaja, da bo rešen svojega preklestva. Njegova usoda, ki je usoda miške Mike, njegovi boji in uspehi, spletke in dogodivščine na kitajskem dvoru pred tisoč in tisoč leti — to je že cel roman v obliki pravljice. Okusno opremljena v polplatno vezana knjiga je zelo poceni in stane samo

10 lir

sanju in dvakrat dobi tudi zlato olimpijsko kolajno za prvo mesto v umetnem drsanju na največji amaterski sporniški prireditvi sveta. Zdalj ponovimo še to, da je Karl potem dal slovo amaterskemu sportu in se je vpisal med profesionalce. Svoj prestop v tabor poklicnih sportnikov je pred letošnjo sezono spremenil še v drugačno obliko, in sicer tako, da imenuje sebe in svojo skupino artiste na ledu in ne več običajne pridobitnike v sportu, kakor so na primer boksaarji, kolesarji ali nogometaši.

Zakaj pišemo o vsem tem? Iz prav zanimivih razlogov. Karl Schäfer in njegovi najboljši učenci so te dni spet otvorili svojo artistično sezono in hodijo iz mesta v mesto kazat svojo spretnost na ledu. Povsod, kamor jih zanesne pot, imajo razprodane hiše, povsod jih sprejemajo nič manj navdušeno kakor prej in prav tako tudi glede blagajne brzokone dozdaj še niso bili nikoli slabe volje. Toda, tale toda je pa vendarle nekaj čisto posebnega — med množico njegovih občudovalcev se je le pojavil mož — neizprčni strokovnjak, ki se je temeljito poglubil v Schäferjevo godanje udeleževanje na ledu in zapisal o njem, artistu iz sezone 1942, naslednjo skoraj porazno sodbo:

»Vsi lepi spomini na Schäferja ne morejo spremeniti ene ugotovitve, da namreč Karl ni več tako absoluten gospodar na ledu kakor je bil nekoč. Nečesa mu manjka, manjka v resnici zelo veliko. Manjka mu zadnjega, najlepšega, Karl Schäfer pleše. Toda zdaj se ne potrdi več kakor se je včas, ker pač nima ničesar pričakovati. Sport živi v svojem ozračju, sportu je treba napetosti. Kjer ni borbe, tam ni sporta. Karl pa zdaj pleše. Zdi se, kakor da je vse tako brezskrbno. In tudi sigurno in brez privlačnosti. Lepo je res, toda to ni več vznemirjajoče in tudi ni več... kakor v sportu.

Velikih potoz pri Schäferju ni več. Večina likov je samo nakazanih. Skokov Karl ne pokaže več. Vse je prav za prav strašno lahko. Drsalci, ki so ga gledali zdaj iz videli pred 6 leti v Garmischu, kjer je prejel najlepše darilo za sportnika amaterja, pravijo, da bi s sedanjim znanjem ne dobil nikoli več nobenega. In to drži!

Vprašanje amaterstva v sportu je torej veliko težje in bolj zapleteno kakor ga jemljemo na splošno. V nekaterih sportnih panogah je profesionalizem skoraj pogoj za največje uspehe, v drugih pa učinkuje poklicno izvajanje sporta razdirajoče. Pri umetnem drsanju je ta razlika menda največja. Zdi se, kakor da bi poslovna stran čisto izključila vsako vsebino, kakor da bi računom onemogočili vsako tveganje. In potem ostane samo še rutina namesto dogodka...

Schäfer bo še dolgo plesal na ledu, toda odslej bo samo plesal in opravljal svoje nastope. To je čisto nekaj novega, to je slovo od sporta.

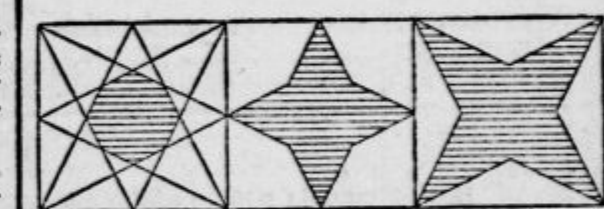
Če se prav spominjamo, smo prve znake o tej spremembi pri Schäferju opazili že pred tremi leti v Ljubljani. Seveda so bili takrat še manj zaznani, najmanj pa za nas, ki smo ga videli le ob tako redkih in zato še bolj svečanih prilikah.

Paberk iz avtomobilizma

Združene države ameriške, ki so se svoj čas bavile z načrtom, da bi kljub vojni dale zgraditi 750.000 novih koles z nazivom »Victory Bicycles«, so morale po enem letu vojne močno spremeniti te svoje namene. Prišlo je celo tako daleč, da so zadnji čas skoraj čisto prepovedale izdelovanje koles za civilno uporabo, zaradi tega pa, ker tovarne ne dobivajo dovolj surovine.

Kaj vem, kaj znam!

1. Kdo je izumil »godbo s eterskimi valovi«?
2. Kaj je »mercerizacija«?
3. Kaj je mavrica, kdaj in kako nastane?
4. Trije skladni kvadrati.

V zgornji sliki vidite narisane tri skladne kvadrate drugega poleg drugega. V prvem kvadratu so oglišča spojena z razpolovišči stranic. Te preme črte oklepajo med drugimi liki somerni osmerokotnik in dve četverkotnišči zvezdi, ki sta radi boljšega pregleda narisani posebej v drugem in tretjem kvadratu. V kolikšnem razmerju so ploščine in obsegi črtanih ploskev?

samo zamahnil z roko, češ ne sili vmes in nadaljeval.

»Po pameti — sem rekel in vem, kaj sem dejal. Toda pamet je eno, pravica drugo. — Vidim te, ilčnik, da hočeš vprašati, zakaj je tako. Nikoli nisem tega izpraševal, zato ti tudi ne vem odgovora. Vem le eno: Tako je! Če kosiš vsaj tri deset let travnik, od katerega plačuješ sedem davek, lahko zahtevaš celotno gosposko, da prepíše na tebe sosedov travnik. Če paseš, velja ista postava, ista, če orješ ali koplješ. Zdalj pa pomisli na gmajno! Sto in sto let, ne le tistih trideset, ki so v postavi zapisana —, so nekateri manj rabili gmajno, drugi več. Tako vidiš, ilčnik, jim gre tudi več pravice.

Kakor pazljiv učenec učitelja sta poslušala vaščana rihtarja, ki je govoril kakor učen človek. Mnogo se je že prepravdal Jozelj, pa so ga naučili pisane pravice. Dobro je dela rihtarju ta zmagaja, pa je še dodal zaupno, kakor da govori sam za sebe: »Dovolj mi je bilo že vsa leta prerakanja o gmajni. Toda, dokler je bila nad nami pravi gospodar še Savja, se nisem pulil za prazen nič. Sedaj pa je čas, da razdelimo gmajno. Vsi bomo imeli več koristi od nje. Mali manj, veliki več, toda vsi skupaj mnogo več, kakor tako, ko leži neobdelana. Čež noč seveda ne nastanejo kakor v pravljici njive in travniki. S trudom bo pa tudi tukaj rasel kruh. Zato, da vesta, sem še jaz zapregel in odkosil svoj red. Da pridemo od besed k dejanjem.

Zapil je koso v travo sredi voza in zataknil zadaj vile in grablje. Tudi ona dva sta se spravila na voz in so oddrli domov.

Janko Kač:

Spor na gmajni

Knjige Vodnikove družbe romajo med zveste člane. Iz povesti »Na novinah« povzamemo še naslednje odstavke, ki zaključujejo nedavno objavljene odlomek.

Črednik je stal tik tam za čredo. Ena misel se mu je vgnježila v glavo: vzel bi bič, pa bi signal vse tri nemarne iz gmajne, kakor je Jezus tiste barantače iz templja. Krepkeje mu je stisnila desnica bič in že je stopil nekaj korakov proti koseči trojici, ko se je iztrezil in pomislil: »Če se drugim ne smili gmajna, kaj se bom jaz trgal za njo. Naj delajo, kakor hočejo.« Da bi ne videl žalostne slike, se je umaknil za širok vrbov grm, da tam počaka, dokler se oni ne ugenejo.

»Arfar!« ga je zmotil v njegovem zaščitni oblasti rihtarjev glas. »Kaj me neki kliče?« je pomislil črednik. »Morebiti ju pa le bo?«

Preden se je odločil, da stopi izza grma, je že drugič ukazal Jozeljnovo glas: »Bom moral z vozom po tebe, Arfar? Če si že prekoren za črednika, kar povej! Bo pa drugič!

Vse je moral požreti Arfar in je pokazal še prijazno lice, ko je koračil proti koscem:

»Kaj pa hočeš, Jozelj?«

»Kaj hočem?!« se je razčeperil rihtar. »Črednik hočeš biti, pa ne vidiš, da je Polavdrova telica v škodi.«

Dobro je poznal Arfar svojo čredo. Z enim pogledom jo je preletel in res videl, da se je spravila tista jalovca na Lahodovo red, kakor da je pri domačih jashih.

Črednik je ni nagnal, samo nasmehnil se je:

»Ne vem, kdo je v škodi, ali jalovca, ki ji je prosta vsa gmajna za pašo, ali pa tale?« je pokazal s palcem na pest stisnjene levce na Lahoda. Kdo bi mogel reči kaj hujšega! Se kmeta sta se strela, ko je zagrmel rihtar — vrag ved od kod je vzel takšen glas — nad Arfarjev:

»Kaj je gmajna tvoja, da nam boš dajal nauke? Da jih boš dajal meni, rihtarju!«

Ni se ustrašil črednik njegovih besed, uvidel pa je, da ima rihtar prav. Počasi je zavrnil jalovca k čredi, ošvrknivši jo z bičem. Nejevoljno se je odrgala rdečka od travnega kupa in brnila v zrak z zadnjima nogama.

»Se jalovca, ki je zrastle pri tebi, se ti punta, pa misliš, da boš z nami pometal,« ga je ošinil Lahoda, da sta se oba vaščana zasmejala.

»Ni da bi govoril,« je menil črednik in pričel preganjati čredo na drugo pašo niže proti Kotom.

Že je izginila živina za grmovjem, ko je zajel Jozelj šop trave s koso, ga naglo dvignil in ga ujel z levico. Obrnil se je z njim koso, nabrusil, potem pa jo dal na ramo in stopil k vaščanom.

»Takole sem premislil,« je dejal, ko se je ustavil pri onih dveh. Vaščana sta obstala in se obrnila.

»Savja je ugnana za močno škarpno,« je dejal rihtar. »Nič več nam ne bo rila po gmajni. Ali ni škoda, da bi puščali še za naprej, da se šopirata gladež in krasovka po tej zemlji in se kosašiti široke vrbe kakor gosposke kočije sredi nje. Orovci so jo že razdelili in čujem, da so zadovoljni.

»Mali niso,« je oporekel ilčnik, četrtinjak.

»Če bi jim prepustili celo gmajno, bi

ne bili!« se je nasmehnil rihtar. Govoril je o Orovcih, mislil je pa na ilčnika in na druge male iz domače sosese.

»Odrinil so jih z najslabšim svetom,« je oporekel ilčnik. Ni hotel popasti kosti, ki mu jo je namenoma vrgel Jozelj. Ta pa je nejevoljen, da ga ni speljal, stopil prav k njemu:

»Veš, ilčnik! Kdor reže kolač, ne bo pri isti mizi jedel ovsenjaka.«

Zasmejal se je Lahoda in pomežiknil rihtarju. Ni ušel njegov pogled ilčniku. Premeril je Jozeljina s prezirljivim pogledom:

»Govoriš, Jozelj, kakor da je gmajna tvoja in jo deliš kakor prešce na Vseh svetnikov pri cerkvi.«

»Prešce sem, prešce tja! ga je pogledal rihtar, uperivši vanj svoje edino oko. »Ko si šel brez vprašanja kosit, bi bil pomislil.«

»Če je Lahoda lahko, zakaj bi jaz ne smel?« se je začudil ilčnik.

Lahoda je že hotel nekaj reči, pa ga je rihtar prehitel:

»Nič ne govori, Lahoda! Ti vem, da se ne boš puntal proti sklepom sosese.«

Spet je hotel Lahoda priti do besede, toda ilčnik je bil urnejši:

»Saj mu tudi ne bo treba! Za to boste že preskrbeli drugi, magnati!«

»Ti se pa tudi ne boš mogel,« se mu je zarežal rihtar. »Si že naš!«

»Ne vem, zakaj se neki prerakata,« je prišel končno do besede Lahoda. »Vedno sem čul, da je z gmajno takole: Dokler je gmajna skupaj, jo sme vsak gospodar v soselji uporabljati za pašo. Nastilj in drva se pa morata plačati. Denar gre za sosese potrebe.«

»Ne rečem, da ni res,« mu je moral pritrčiti ilčnik.

